

Kövesdy Zsolt

Az Eucharisziáról

Szentháromság, egy Isten! Boldog örömmel szemléllek Téged és kacsintottam Feléd, és kértelek, segíts elindulni! Kicsit úgy éreztem a feladattal kapcsolatosan, mint az úszó, akit behajítanak a vízbe, hogy ússzál, és nem tudom, hogy hol a cél, merre menjek, mi az, amit meg tudok Belőled mutatni! Köszönöm neked azt, hogy ötleteket adtál és olyan irányokat mutattál meg Önmagadból, amin el tudtam indulni Feléd! Köszönöm, hogy segítettél és kérlek, segíts, hogy értelmesen át tudjam adni azt, amit eszembe juttattál! Amen!

Eucharisztikus kongresszusra készülünk, tanúságot akarunk Róla tenni, meghívó életünkkel.

Elsőként szeretném fölidézni nektek János evangéliumának a 6. fejezetét. Vegyük észre, Jézus a kenyérszaporítás, a táplálékadás után kezd el beszélni az Ő testéről, és mondja:

35. vers: *„Én vagyok az élet kenyere, aki hozzám jön, többé nem éhezik, és aki bennem hisz, nem szomjazik soha!”*

55. vers: *„A testem ugyanis valóságos étel, s a vérem valóságos ital, aki eszi (eredetiben: rágja, zabálja!) az én testemet és issza (eredetiben: habzsolja, majdhogy nem nyakába önti!) az én véreimet, az bennem marad és én meg őbenne. Engem az élő Atya küldött, és általa élek, így az is élni fog általam, aki engem eszik...”*

Azért Jánostól idézem ezeket a szavakat, mert János evangéliumában az utolsó vacsora leírásában nincs benn a kenyérré és a borra ama jézusi szó. János evangéliuma végig hozza Jézusnak ezeket az üzeneteit, hogy Ő valóban étel és valóban ital.

Az eucharisztia kifejezést az Oltáriszentségben a kenyérben és a borban reálisan jelenlévő Úr Jézusra vonatkoztatjuk.

Figyelemre méltó, hogy két dologban biztosan nem hittek az apostolok, legalább 24-48 óráig: az egyik a feltámadás, a másik pedig a kenyeret és a bort önmagává, testévé és vérévé tevő cselekedetben. Jöttek az asszonyok, mondja az Írás, és beszéltek mindenféle bolondságot, mire Jézus megjelenik, illetve amikor a két emmauszi tanítvány átéli, amit átél. (ld. Lukács)

Emmauszra volt szükség ahhoz, hogy rádöbbenjenek a kenyér és bor titkára. Ugye találkoznak, kíséri őket Jézus, és kezdettől fogva, a prófétákon keresztül, megmagyarázta nekik azt, hogy mindannak, ami történt, meg kellett történnie. És miért is hozom ide Emmauszt? Mert *„lángolt a szívünk”*, mondják, amikor visszaszaladnak az apostolokhoz. Tehát a lángoló szív gyönyörűségét tapasztalták meg, mikor Jézus leül velük étkezni, s megtöri a kenyeret és ekkor felismerték! Meglepő, hogy akkor Ő eltűnik a szemük elől. A szem számára, mint tapasztalat,

megszűnik! Miért? Mert a kenyérben és a borban ott van! A kenyértöréskor és bármikor magukhoz vehetik.

A Szentírás után hadd folytassam a zsinattal:

a Sacrosanctum Consilium nevezetű enciklikában külön fejezet az Eucharisztia szentséges misztériuma, amely így ír:

„Üdvözítőnk az utolsó vacsora alkalmával azon az éjszakán, melyen elárultatott, megalapította testének és vérének eucharisztikus áldozatát, hogy így a kereszt áldozat a századokon át az ő eljöveteleig jelenlévő valóság legyen. Ezért szeretett jegyesére, az egyházra bízta halálának és feltámadásának emlékezetét, az irgalom szentségét, az egység jelét, a szeretet kötelékét, mint húsvéti lakomát, melyen Krisztust fogadjuk szívünkbe, lelkünk megtelik kegyelemmel, és megkapjuk a jövő dicsőség zálogát.” (SC II. 47)

Így vezeti föl a zsinati dokumentum az útmutatásokat. Mit is mond a zsinat?

- a keresztáldozat jelenlévő valósága, tehát itt és most is történik
- a halál emlékezete
- a feltámadás emlékezete
- az irgalom szentsége
- az egység jele
- a szeretet köteléke
- ama húsvéti lakoma, a kivonulás éjszakája

Mi is az Eucharisztia az alapjául szolgáló dolog? Henri Boulad gondolatai alapján megyek tovább. Idei évben ő az olvasmányom. Azt mondja Boulad, hogy minden az emberért van. Találnunk kell a teológiában is egy olyan pontot, aminek a mentén ki tudjuk fordítani sarkaiból a világot, a sok megfoghatatlanból keressünk ki egy tételt. A Mindenható mondanivalójában azt tapasztaljuk, hogy minden az emberért van. Az ember nélkül az egész világ értelmetlen. Minden értelmetlen. Minden az emberért van, és az ember Isten képére és hasonlatosságára teremtett teremtmény. Képes arra, hogy meghatározza a dolgoknak a **jelentését**, az **értelmét** és a **célját**. Ezt a három valamit hívhatjuk így: szubsztancia.

Ezt a fogalmat azért vezetem be, mert innentől kezdve, mikor erről gondolkodom, hogy valaminek a szubsztanciájáról van szó, akkor valaminek a jelentéséről, az értelméről és a céljáról gondolkodom. Tehát mindarról, ami mögötte van.

Azért gondoltam még, hogy fölvetem ezt a fogalmat, hogy megértsétek, hogy milyen méltóságot jelent az, hogy az ember új lényeket, új szubsztanciát tud adni a dolgoknak. Te is bármilyen dolognak, ami veled történik, vagy amid van, vagy amilyen körülményed van, annak új jelentést tudsz adni. Meg tudod változtatni a dolgoknak a szubsztanciáját, jelentését, célját és értelmét, amire más élőlény nem képes.

Ha eddig együtt gondolkodtál velem, akkor sejteni fogod, hogy a transzszubsztanciáció, mint hitünk titka, mit jelenthet. Átváltozásként vagy átlényegülésként lehetne fordítani, de ezek a magyar fogalmak kevesebbet jelentenek, mint amiről eddig szó volt.

Boulad atya három fogalmat említett, nagyon megszerettem és megtanultam tőle a „Misztikus test” című könyvéből. Ez a három fontos dolog: jelentésváltozás, rendeltetésváltozás, lényegváltozás. Tehát:

- transzszignifikáció = jelentésváltozás
- transzfinilizáció = rendeltetésváltozás
- transzszubsztanciáció = lényegváltozás

Ez a három dolog megtörténik az Eucharishtiában, és ezt a három dolgot valójában mind meg tudod tenni magad is a dolgokkal, amik körülötted vannak. Tehát amikor Ő azt mondja: hogy ez az én testem, és Ő azt mondja, hogy ez az én vérem, akkor ott nem a lisztben levő dolgokat változtatja meg, ne az összetevőkben keressük Jézust, hanem reálsan jelenlévővé teszi magát. Az Egyház nem azt mondja, hogy fizikai jelenlétről beszélünk, hanem az Egyház ősidóktól fogva reális jelenlétről beszél. Ott az Úr a lényegét változtatja meg a kenyérnek és a bornak, nem pedig az anyagát. Nagyon fontos, hogy ne keverjük össze. Tehát amikor a tudós azt mondja, hogy fölboncolta a szentostyát és nem talált benne húst, akkor én nevetek rajta, mert nem erről beszél az Úr, hanem arról, hogy Ő étel, és Ő ital.

Szeretnék egy újabb különbségtételt tenni, és két fontos irányt nektek felcsillantani: az egyik a fogalom világ, a másik a szimbólum világ. És ez is nagyon fontos. Amikor a korábbi teológiát olvassátok, akkor sokszor fogalom teológiát fogtok találni. Mi mit jelent? Hogy kell róla beszélni? Ez van és kész! A fogalom teológiában benne van a hatalom teológia, az elmélet gyártás, a magyarázat gyártás és benne van a méltóság és tekintély elv, és ezek nem az Úr kifejezőeszközei. Ezek ideák. A fogalom zárt, a definíció, tehát, hogy $2+2=4$, vedd tudomásul! Azt tudjuk, hogy igaz is. De amikor olvassuk ezeket az írásokat, akkor érezzük, hogy így jó, igaz is, meg szép is, de valami nem stimmel ezekkel, és nagyon érezzük, hogy valami nem stimmel. Mi az, ami nem stimmel? Az nem stimmel, hogy amikor fogalomban gondolkodunk, akkor azt tesszük, amit Ádám és Éva, a jó és rossz tudás fájáról szakítunk, és szeretnénk a dolgoknak megtalálni a magyarázatát és ezt fejtegetni. Ez egy zárt gondolkodásmód.

Mi a jézusi módszer? A jézusi módszer a szimbólum útja, amikor az Úr Jézus egy tapasztalatról beszél, például a magvető példázatban. A magot elveti, ide-oda hullik; a mennyország olyan, mint, és akkor látsz egy képet, amiben nem találsz meg a kapaszkodót, mert az egy dinamikus mozgás, egy parabola. Jézus szimbólumokban beszél. Amit föl idéztem János evangéliumából, az a kenyérszaporítás utáni beszéd. Megeteti azt az 5000 embert, abból a néhány kenyérből meg halacszkából, megeteti őket, leülteti, s mikor jóllaktak, a fizikai szükségleteik beteltek, akkor kezdi el mondani, hogy én vagyok az étel és az ital. Tehát Ő egy képbe visz minket, a szimbólumba, olyan, mint egy költői rend, amit továbbgondolni és értelmezni kell. A valóságból és tapasztalatból indul ki!

A szimbolikus gondolkodás nyitott a végtelenre, tehát tudsz még hozzá tenni újabb felismeréseket, és nemcsak az eszem, hanem a szívem is rányílik. Dinamikus. Jézus pedagógiája szimbólum-pedagógia, meghívó jellegű. Nem zárt és megkötözött. Fejlődés, visszatérés, gondolkodás, emelkedés, a tapasztalatból mutat a végtelenre.

Ha fogalmakban beszélne, akkor ránk, a nyakunkba ülne és megterhelne bennünket. De nem ezt teszi, hanem azt teszi, hogy úgy, ahogy vagy elfogad és meghív: gyere, gondolkodj velem! S mindjárt megtudjuk, miért teszi.

A következő felvetést a mise könyvből szeretném fölidézni nektek:

Ezt hallod az 1. kánonban: *„áldd meg, Istenünk, bőséges áldásoddal ezt az áldozati adományt, tedd rendelésed szerint magadhoz méltóvá és előtted kedvessé,”*

és itt jön a mellékmondat, amit szeretnék nektek fölcillantani, így folytatódik:

„legyen ez számunkra szeretett Fiadnak, a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak teste és vére.”

Ugyanez megtalálható a 2. kánonban, és föllelhetjük áttételesen a 3. kánonban. Az 1. kánonban felsorolja azokat, akik összegyűltek, az egész anyaszentegyházat, a szenteket, elhunytakat, és utána mondja, hogy *„tőlünk, szolgálóidtól és házad egész népétől”*. És ezt szeretném kiemelni, hogy az Eucharisztia Isten háza népének kenyere és eledele.

Számunkra Krisztus teste átváltoztatott kenyér és **számunkra** Krisztus vére az átváltoztatott bor! Ezért szeretném fölhozni Bouldat atyának két nagyon aranyos példáját és kiterjeszteni az átváltozás gondolatát. Hogyha a pap hanyagságából vagy az egérke ügyességéből beszalad a templomba és belebújik a tabernákulumba és belehamizik az Oltáriszentségbe, azért ne gondoljuk, hogy ő megáldozott. Tehát ő a kenyérke darabjával a gyomrocskáját töltötte meg, nem Krisztus testéből evett! Mert az egérke számára az nem Eucharisztia, hanem kenyérke. Értitek?

A másik példája: egy fiú meg egy leány elmennek kirándulni a rétre. Ezer millió pipacs között sétálva egyszer csak lehajol a fiú és egyet a sok millió pipacsból fölvesz, és ezt odaadja a lánynak. Az a pipacs ugyanolyan pipacs, mint a többi milliárd pipacs. Igaz? Valóban? Semmi különbség nincs köztük? Igaz? Nem! Nem igaz! Annak a pipacsnak megváltozott a jelentése, megváltozott a célja, megváltozott a rendeltetése, és abban az egy fél percig élő pipacsban, mert hamar le fog hullani a szirma, a fiatalembernek egész szíve szerelme benne van! Megváltozott a lényege, bár nem biológiailag, nem ugyanolyan, mint a többi, csak mintha ugyanolyan volna, mint a többi pipacs. De nem ugyanolyan! Onnantól kezdve, hogy ott történik valami, az az egy pipacs nem olyan, mint a többi, nem a sok pipacs egyike! Azt mondja Bouldat, hogy ha az, aki megkapja ezt a virágot és földhöz vágja és megtapossa, az olyan üzenetet fog küldeni a másik felé, aminek a hatása akár halál is lehet. Katasztrófa, holott egy kicsi pipacsról beszélünk, aminek néhány percen belül lehullik a szirma. De mi történik, hogyha az, aki azt a pipacst átveszi, mosollyal és örömmel válaszol? És oda suttogja a másiknak, hogy igen! Én is!

Szeretném megértetni, hogy mit is jelent, hogy **számunkra** az Ő teste az élet kenyere és **számunkra** a bor, az italunk a lélek itala. Ugyanez minden szentmisében a felajánlaskor is elhangzik, hogy *„fölejánljuk Neked, mint a föld termését, és az emberi munka gyümölcsét. Ebből lesz számunkra az élet kenyere”*. Ugyanez a borral: *„fölejánljuk Neked, mint a szőlőtő termését, és az emberi munka gyümölcsét. Ebből lesz számunkra a lélek itala”*.

Mint afféle kis pipacs a réten, hogy most éppen melyik kenyérdarabra mondjuk a sokmillióból, vagy melyik csepp borról mondjuk el a sok hektó borból azt a bizonyos

történetet, az már ilyen értelemben azért fontos, mert az a kicsi, amit abból kiemeltünk, és ami a miénk lett, az válik a kegyelem közvetítőjévé. Reális jelenlétről beszélünk! Az Ő háza népe: azok eledele, akik az Ő háza népe! Akik hozzá tartozunk! Ez nem pusztán kenyér és bor, hanem táplálkozás, áldozat tőle és tőlem, találkozás, összetartozás, a leggyönyörűbb kimeríthetetlen parabola az összes jézusi szimbólum közül, tehát nem pusztán sült tészta és erjedt must.

Itt szeretném megjegyezni azt, hogy bármikor, amikor valamilyen dolognak megváltoztatod a lényegét, akkor Eucharisziát teszel! Bouldad az asszonyokat dicséri, s azt mondja, hogy amikor a konyhában vagy és a lisztedből süti lesz, a koszos zöldségedből leves lesz, és az asztalodhoz várod a házad népét, akkor azt teszed, amit az Úr Jézus Krisztus, Eucharisziát alkotsz, nem ebédet főzöl! És minden olyan cselekedet, amikor valaminek a lényegét megváltoztatod, hogy annak a másíknak üzenj, hogy a másíknak örömet adj, hogy a másíknak valamilyen módon önmagadat kifejezd, hogy az életét boldogabbá vagy teljesebbé tedd, akkor Eucharisziát teszel! Kiteljesíted őt, kíséred a megistenülés útján! S ennek a végtelen kiemelt gyönyörűsége a kenyér és a bor a szentmisében, merthogy elképesztően sokféle fufanggal adja magát az Úr Jézus nekünk. Isten Fia hogyan is adja magát? Úgy jött a gondolatom, és a Szentléleknek köszönöm, hogy eszembe juttatta:

1 – mint étel test, táplál

2 – mint reális test, velem jelen van, tehát nemcsak táplál, hanem velem van jelen

3 – Ő, mint dicső test adja magát és az Ő ajándéka által teljes istentiszteletem van

4 – Ige test, tanulhatok, kinyílhatok rá, Tőle elleshetem a Szentírásból, és a személyes imámban hogyan és miképpen menjünk tovább, betölt engem

5 – közösségtest, forrás, és otthon, milyen jó nekünk itt lennünk! Ugye mondják a tanítványok is, és amikor összegyűlünk újra és újra, megtapasztaljuk mi is. A csapat élmény, a közösség élmény: „*ahol ketten vagy hárman...ott vagyok Én is!*”! S a szentmisében milyen szépen létrejön és megvalósul ez az Eucharisziában.

6 – szükségét szenvedő test: amit eggyel tettel, azt velem tetted, mondja az Úr és persze az az egy, akivel nem, akkor vele nem tetted! Ilyen értelemben mondhatjuk, hogy a szükségét szenvedő test: akár úgy, hogy Ő kifejezi, számít rád, hogy Ő kifejezi azt, hogy „szükségem van rád”, mint szükségét szenvedő test, és én is belátom, hogy szükségem van Őrá, mint szükségét szenvedő test! Kölcsönösen szükségünk van egymásra!

És itt jön a 7. A találós kérdés, hogy a 7. ki lesz? Ki lesz a 7. test?

Eucharisztia vagy! Mindenki vegye tudomásul, hogy Eucharisztia! Jézus Krisztus által Eucharisztia vagy! Miért? Vagy hogy? Ez lenne a legfontosabb dolog, hogy nemcsak a dolgoknak, az eseményeknek, a tárgyakkal tudsz jelentés, lényeg és cél változást adni, hanem saját magadnak is. Saját magadnak is! Ha megismerted önmagadat, ismered a saját használati utasításodat önmagadhoz, akkor meg tudod változtatni a saját szubsztanciádat is!

Képes vagy arra, hogy eddig sokat beszélő voltál, akkor most egy lépéssel hátrébb lépsz, és azt mondod, hogy most a közösségben más szerepet akarsz betölteni és csendes leszel. Háttérből szolgálsz. Vagy eddig raplisan képviselted az

igazságot, de most békességre volna szükség, akkor most hátrébb lépsz, és a békesség szerző leszel.

Cselekedetekben látszódik meg az, hogy a saját szubsztanciádat meg tudod változtatni! Legszébb példa, hogy amikor a házasság szentsége megtörténik, megváltoztatjátok egymás szubsztanciáját. Az én szubsztanciám is megváltozott a kézrátétellel, de amikor ti egymás kezét megfogjátok és az egyik azt mondja, hogy feleségül veszek, a másik azt mondja, hogy feleséged leszek, akkor megváltozott három lényeg: a leányból asszony lett, valakihez tartozó asszony lett, a fiúból valakihez tartozó férj lett és létrejött egy új egység, a házasság. Harmadik lényeg teremtődött!

Ilyen változás történik a keresztség szentségében, amikor Isten gyermekévé leszek. Ilyen változás a bérmálás szentségében, amikor a Szentlélek temploma leszek, az Úr felkent apostola leszek. Mind a hét szentséget felsorolhatjuk itt a változásnál. Arra szeretnék kitérni és ezzel zárnám, nagy általánosságban fölvetni azt, hogy azzal, hogy Isten Fia emberré lett és saját magát megtestesítette, Isten Igéje beletestesül az anyagba, erről Boulad így fogalmaz: minden olyan dolog, amiben az embernek szerepe van, az alkalmas arra, hogy megszentelődésében segítségemre legyen, általa, általam, bárki által, aki a világban van.

Minden történés megszentelhető, minden dolog lényege és alapja megváltoztatható és ez történik az utolsó vacsorán, amikor Ő egy széder esti történetet, egy rituálét, rendet, aminek szigorú szabályrendje volt, felborítja és kezébe veszi a kíséző táplálékot, a pászkat, kenyeret és megtöri, és azt mondja: vegyétek és egyétek, rágjátok, ez az én testem! Majd a Megváltónak félretett kelyhet kezébe veszi, és azt adja tovább, mintha az ott levőké lenne az, ami a Megváltóé...

Ekkor két nagyon érdekes dologgal teszi, amit tesz, a kenyérral, ami egészen hétköznapi kíséző eledel és az eljövendő Megváltónak kikészített borral, ami csak egyszer egy évben, a széder estén van így kijelölve. Összeköti az eget a földdel, az embert az Istennel és Istent az emberrel, Ő osztja meg a neki félretett kehelyből a bort, és osztja szét mindenkinek, hogy ez az én vérem! *„Én vagyok az, aki vagyok!”* Eucharisztikus kongresszusra készülünk. Küldetésünk van és a küldetésünknek Ő a forrása és újra és újra Vele találkozással újra és újra megerősödhetünk abban, hogy minden olyan dolog, amit teszel, megváltoztatható jelentését és értelmét tekintve, saját magadnak a szubsztanciáját is át tudod formálni, táplálékká és ünneppé lehetsz, saját eucharisziádat bemutathatod Istennek és embernek...